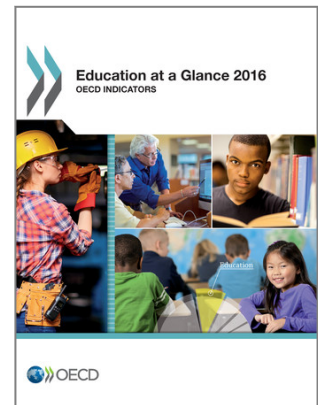

OECD *Multilingual Summaries* Education at a Glance 2016 OECD Indicators

Summary in Swedish

Read the full book on: [10.1787/eag-2016-en](https://doi.org/10.1787/eag-2016-en)

OECD:s utbildningsöversikt 2016 OECD-indikatorer

Sammanfattning på svenska

Den högre utbildningen finansieras allt oftare på andra sätt än med offentliga medel

OECD-länderna spenderar i genomsnitt 5,2 % av sin BNP på utbildningsanstalter, från grundskola till högskola, om man räknar både offentliga och privata utgifter. Omkring en tredjedel av de totala utgifterna satsas på högre utbildning, där kostnaden per student är högst. De högre lärarlönerna och förekomsten av forskning och utveckling inom den högre utbildningen bidrar till de höga kostnaderna.

För att minska påfrestningarna på de redan strama budgetarna lägger allt fler länder över statens kostnader för den högre utbildningen på enskilda hushåll. I genomsnitt kommer 30 % av utgifterna för den högre utbildningen från privata källor – en mycket större andel än på lägre utbildningsnivåer. Hushållen står för två tredjedelar av denna finansiering, ofta i form av undervisningsavgifter.

Många regeringar är medvetna om att höga avgifter kan hindra kvalificerade studenter från att söka till högre utbildning och har därför infört differentierade avgifter. Undervisningsavgifterna kan t.ex. vara högre för studenter vid privata lärosäten eller för utländska studenter, eller lägre för studenter i kortare program. Många länder erbjuder även stipendier, studiebidrag och offentliga eller statsgaranterade lån, ofta till förmånliga villkor, för att hjälpa studenterna att klara de direkta och indirekta utbildningskostnaderna. Under det senaste årtiondet har det i de flesta länder skett en ökning av antalet studenter inom högre utbildning som tar offentliga eller statsgaranterade lån – och som därmed tar examen med både ett examensbevis och en studieskuld.

Skillnaderna mellan könen kvarstår – både inom och utanför utbildningsområdet

De omvända könsskillnaderna inom den högre utbildningen – fler kvinnor än män har numera en examen från universitet eller högskola – har noga dokumenterats de senaste åren. Fortfarande är det dock färre kvinnor som söker sig till och tar examen från de högsta studienivåerna, t.ex. doktorandnivå eller motsvarande.

Skillnaderna mellan könen på utbildningsområdet återspeglas även i studenternas studieval. Kvinnor är fortfarande underrepresenterade inom vissa områden, t.ex. teknik och naturvetenskap, och överrepresenterade inom andra, t.ex. pedagogik och medicin. 2014 var det i genomsnitt tre gånger fler män än kvinnor som tog en ingenjörsexamen och fyra gånger fler kvinnor än män som tog en lärarexamen.

Skillnaderna mellan könen när det gäller studieval återspeglas på arbetsmarknaden – och i slutändan i lönekuvertet. Personer med en ingenjörsexamen tjänar t.ex. i genomsnitt ca 10 % mer än andra högskoleutbildade vuxna, medan personer med lärar- och pedagogikexamen tjänar ca 15 % mindre.

Det finns även skillnader mellan könen inom läraryrket. Andelen kvinnliga lärare sjunker – medan lärarlönerna ökar – för varje extra utbildningsnivå. Det är också färre kvinnor som blir rektorer, trots att rektorer ofta rekryteras bland lärarna.

Invandrare är underrepresenterade på alla utbildningsnivåer

Utbildningssystemen har stor betydelse för invandrares integration i sitt nya samhälle – och på värdlandets arbetsmarknad. Till exempel fick invandrarstudenter som uppgett att de deltagit i förskoleverksamhet 49 poäng mer på läsförståelseprovet i OECD:s program för elevutvärdering (PISA) än invandrarstudenter som uppgett att de inte deltagit i sådan verksamhet. Denna skillnad motsvarar ungefär ett års utbildning. I de flesta länder är det dock betydligt färre invandrarelever som deltar i förskoleverksamhet än elever utan invandrarbakgrund.

I många länder har invandrare lägre utbildning än inrikes födda. Till exempel är andelen vuxna som inte har gått ut gymnasiet större bland personer med invandrarbakgrund. I genomsnitt har 37 % av alla 25–44-åringar med invandrarbakgrund – men endast 27 % av alla 25–44-åringar utan invandrarbakgrund – vars föräldrar inte gått i gymnasiet själva inte gått ut gymnasiet. Studier visar också att fler inrikes födda studenter tar en grundexamen från universitet eller högskola eller motsvarande än studenter med invandrarbakgrund.

Andra iakttagelser

Antalet barn som deltar i förskoleverksamhet har ökat. Mellan 2005 och 2014 ökade inskrivningen av 3-åringar i förskolan från 54 % till 69 % och av 4-åringar från 73 % till 85 % i genomsnitt i de länder som hade statistik för båda åren.

I OECD-länderna är arbetslösheten lägre (9,2 %) bland personer med yrkesinriktad gymnasieutbildning som högsta utbildning än bland personer med en teoretisk gymnasieutbildning som högsta utbildning (10,0 %).

Mellan 2005 och 2014 ökade antalet 20–24-åringar som var inskrivna i högre utbildning från i genomsnitt 29 % till 33 % i OECD-länderna. Med tanke på att omkring 36 % av dagens ungdomar i OECD-länderna väntas ta examen från universitet eller högskola minst en gång före 30 års ålder väntas andelen högskoleutbildade fortsätta att öka.

Studenter tar ofta längre tid på sig att gå klart högskoleprogrammen än förväntat. I genomsnitt tar omkring 41 % av alla heltidsstuderande som börjar läsa en grundutbildning vid universitet eller högskola eller motsvarande sin examen inom förväntad tid, medan 69 % tar sin examen inom tre år efter förväntad tid, i länder med statistik för enskilda studenter.

Lärarkåren blir allt äldre eftersom man inte lyckas locka ungdomar till yrket. Andelen högstadie- och gymnasielärare som är 50 år eller äldre ökade mellan 2005 och 2014 i 16 av de 24 OECD-länder som hade statistik för detta. I Italien och Portugal är mindre än 3 % av låg- och mellanstadielärarna yngre än 30 år.

Rektorerna har stort inflytande över skolmiljön och lärarnas arbetsvillkor. I länder med statistik för detta uppger i genomsnitt 60 % av rektorerna att de ofta vidtar åtgärder för att öka samarbetet mellan lärare för att utveckla nya undervisningsmetoder, se till att lärarna tar ansvar för att förbättra sin undervisningskompetens och för att få dem att känna sig ansvariga för sina elevers studieresultat.

Trots den ekonomiska nedgången 2008 har utgifterna per studerande i genomsnitt ökat på alla utbildningsnivåer i OECD-länderna. Mellan 2008 och 2013 ökade de reala utgifterna per studerande med 8 % i grund- och gymnasieskolan och med 6 % inom högre utbildning. Finanskrisen hade dock ingen direkt effekt på lärarnas löner. I genomsnitt låg lönerna i OECD-länderna antingen stilla eller sjönk mellan 2009 och 2013, för att därefter börja öka igen.

© OECD

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop

Närmare upplysningar lämnas av OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, F-75116

Paris, Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2016), *Education at a Glance 2016: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2016-en